

Роберто
Пјумини

**ТРИ
СОБЕ
МОГА
НЕБА**

Превела Весна Мостарица
Илустровао Чеко Маринело

 Laguna

*Мом сину Микелеу,
који ми представља
саму помисао на љубав*

ПРВО ПОГЛАВЉЕ

 турском граду Малатији живео је сликар по имену Сакумат, не више млад, али ни старац: био је баш у годинама када мудри људи постану пријатељи сами себи а не изгубе друга пријатељства.

Иако у каменитој долини око Малатије није било великих блиставих лепота, Сакумат је сликао чудесне пејзаже и измишљао неке друге, распоређујући облике и боје као што би их, да су истинити, приказао неки добар стваралац.

Многи богати власници стада, трговци коњима или тканинама позивали су

Сакумата у своје домове да им улепша неки угао, неки трем или својим сликама шареног цвећа прошири светлост са прозора. Ако пак таквог посла за њега није било, Сакумат би свеједно сликао јер су четкице за њега биле као прсти и сваким потезом као да је изливао по кап своје крви.

А пејзажи које је измишљао... ко зна где их је видео – ни он сам то није знао. Можда уопште не постоје нигде у свету, ни у сну било ког човека, али су, већ на први поглед, изгледали као права земља која се може дотаћи и омирисати. Што би их човек дуже посматрао, више би могао да се целим бићем, само гледајући, потпуно пренесе у бојама и спокојем испуњене просторе.

ДРУГО ПОГЛАВЉЕ

едног дана на Сакуматова врата зачуца високи и крупан човек с плитким турбаном, типичним за долине северно од Малатије.

– Јеси ли ти Сакумат, онај сликар?

– Ово је моја кућа, човече с планине. Ко си ти? И зашто ме тражиш?

– Ја сам Кумди, изасланик господара Нактумала. По његовој заповести долазим да те позовем да се попнеш у нашу удолину, у његов двораци, јер жели да разговара с тобом и повери ти посао.

Сакумат никада није био у северним долинама, али је чуо приче о њима. Знао је

да су то сурови и забачени предели: стога одговори да је врло заузет и не може да прихвати част тог позива.

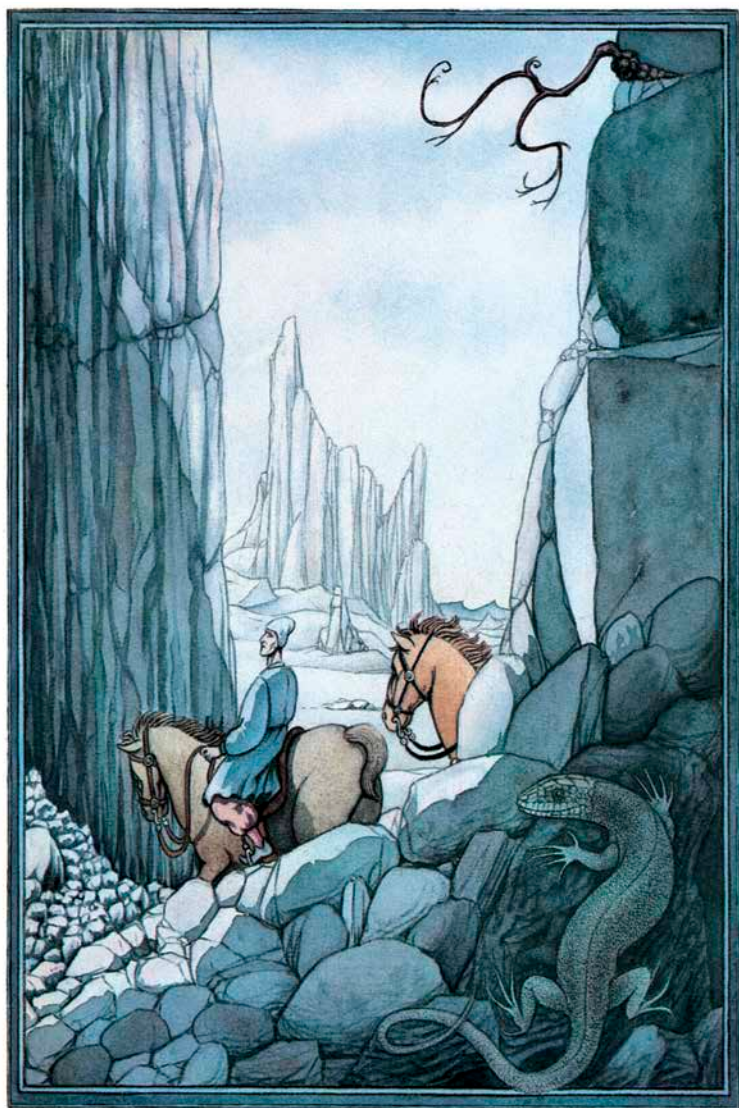
– Гануан, мој господар – рече изасланик – предвидео је да ће ти се путовање чинити неудобним. Зато ти поклања овог коња који је везан за мог коња и наложио ми да ти кажем да посао који жели да ти повери вреди врло много, па ће стога бити велика и накнада коју ћеш добити.

Уживајући у погледу на лепог коња који је нестрпљиво копао ногом иза изасланиковог коња, Сакумат се замисли. Више од великодушности господара Нактумала и обећаног блага, заинтересовало га је зашто један моћни и поносни великаш са планина тако изричито наваљује, и то тим тоном. Стога више није одбијао, него рече изасланику да не прихвата коња јер већ има свог, старог али још у стању да издржи пут. Затражи онда од Кумдија један дан да се припреми и поздрави с пријатељима.

Наредног дана, након што је натоварио сликарску опрему на коња којег му је господар Гануан поклонио, Сакумат се попео на свог старог вранца, који је последње године свог живота проводио мирно пасући на ободу града.

Мали караван се удаљи из подручја Малатије пошто је на северу прешао њен равни део, па поче да се успиње падином простране северне удолине. Кад се град, испод њих, изгубио из вида, пређоше спржено и исушено подручје: нешто ретких стабала, као умирућа стража поражене шуме, избијало је у тамној удолини, оивиченој дугим редовима нагомиланог сиворужичастог камења. Смеђи гуштери бежали су са стена чим би се коњи приближили. Ретки орлови су својим брзим сенкама плашили оно мало дивљих коза.

После целог дана путовања, тек што је сунце зашло, Сакумат и његов водич стигоше на ивицу неке омање висоравни, некакве котлине окружене венцем

тамносивих стена. Пејзаж се, међутим, изненада променио: пространи предео је био мање сув, са пегاما пашњака и чак малим виноградима. У средини, још увек веома далеко, као скупљено у гомилу, село од белог камена уживало је у свежи-ни кедрове шумице која је иза њега изби-јала као божји дар. Између села и шуми-це, још беља од осталих здања, уздизала се пространа палата, велика као највећа палата у Малатији, а можда и већа.

Кад су прошли кроз обрађено подручје и сеоске улице, Сакумат доспе у унутра-шњи део палате. Задивили су га дубока тишина која је ту владала, капије од ке-дровине са златним украсима и огртачи од сјајног баршуна на слугама.

Потом га отпратише у свежу и про-страну собу са великим доксом на зиду према селу: одатле је поглед обухва-тао непрегледну плодну котлину на ви-соравни, све до венца врхова који су је окруживали.

Најавише му господара Нактумала. Уђе један висок човек, по изгледу истих година као сликар, али кратке и скоро беле косе.

На лицу су му се истицали густи црни бркови, као да су с неког другог лица.

– Добро дошао на моју земљу и у моју кућу – рече Гануан. – Хвала ти што си прихватио позив, што си попустио на захтев мог човека. Да сам добар домаћин, као што би требало да будем, пустио бих те да се одмориш вечерас и целе ноћи, бринући само о твојој удобности... Одложио бих до сутра овај разговор. Али велика брига ми мучи груди, а молба коју морам да ти упутим не мирује, као млад и јак ждребац. И верујем да би ми играла у срцу целе ноћи ако се не би нахранила твојим одговором.

Сакумат се насмеши и лако наклони.

– Твоја гостољубивост је савршена – рече. – Што се тиче твоје молбе, добиће поштен одговор. А ако баш не буде

могуће да ти га одмах дам, имаћу целу ноћ да о њој размислим; стога смо уштедели време. Сад ми кажи своју молбу, господару, јер по начину на који је наговештаваш, чини ми се да је другачија од оних које обично добијам, па ми помало буди радозналост.

И Гануан се насмеши и седе на тепих у соби, велики као у џамији. Сакумат седе испред њега.

– Имам само једног сина, врло је млад, зове се Мадурер – поче полако господар Нактумала. – Оболео је од неке чудне болести: сунце и прашина му шкоде. Очи му отекну, дах се убрза, кожу прекрију пеге и чак се отварају ране. Не може да живи на отвореном, да трчи и игра се у врту палате као деца мојих слугу. И не само то – не може да борави у соби попут ове, где прозор пропушта много светлости и ваздуха с планина. Сви турски лекари који се диче науком и знањем боравили су већ у овој кући: сви су ми објаснили, надмећући се

у свом знању, да је болест мистериозне природе и неизлечива. Поједини од њих су чули за сличне случајеве на неким другим местима или у какво друго време. Неки су говорили о штетним супстанцама које тело мог сина упија из ваздуха, а светлост их чини још моћнијим. Али које су то супстанце и како да се одбрани мој дечачић – не знају. Сви су одлучно саветовали да Мадурер живи у унутрашњем и најзаклоњенијем делу палате, да удише ваздух прочишћен тракама влажне газе, да нема прозоре ни директну светлост, већ само ону која у његове одаје продире кроз застакљен кров. Тако се и десило: више од пет година откако се појавила та невоља, мој син није изашао из ове куће, а не може ни да ужива с неког прозора у погледу на долину или сунчевој светлости. У његовим собама не смеју се наћи ни биљке ни цвеће, ни једноставне витице лозе као украс, јер му шкоде земља и полен и сама супстанца биљака.

Пошто је све то изрекао гледајући Сакумата у очи, Гануан обори главу и дуго је ћутао. И сликар је ћутке чекао.

Господар Нактумала подиже главу и настави:

– Помислио сам стога да улепшам одаје свог сина сликама и бојама. Чуо сам да о теби причају трговци и ловци који су овуда пролазили: зато сам послао да те позову. Нећеш моћи да се пожалиш на моју гостољубивост и награду кад будеш отишао. Молим те да прихватиш.

Гануан је поново погледао Сакумата у очи и дубоко уздахнуо. Његова десница, јака и тамна, стезала је опасач од коже с нитнама као што се стеже узда непослушног коња.

– Могу ли нешто да те питам, господару? – рече сликар.

– Имаш сву моју пажњу и одговорићу ти искрено колико год је у мојој моћи.

– Шта желиш да насликам у одајама твог малог сина?

– Нисам о томе посебно размишљао – одговори господар Нактумала – то нека одлуче твоја уметност и твоја замисао.

– Ево још једног питања. Како је распложен твој син? Да ли га његова судбина, сурова за једно дете, чини несрећним? Јесу ли његово лице и његово тело, као што би се могло помислити, непокретни и увели, налик биљкама које немају светлости?

Гануан на трен лако зажмури. Шака на опасачу мало попусти.

– На та питања нећу одговорити, пријатељу мој – рече – не зато што не желим, него зато што очеве речи нису најпогодније за причу о сину. Кад их чујеш, могао би свакако да помислиш колико је љубав велика заблуда и лаж. Али пошто си, ако се не варам, љубазно прихватио моју молбу, одговор ће ти директно дати тело, и лице, и дух мог дечака. Сам ћеш просудити.